Inspreeknotitie

Vergadering Algemene Raadscommissie gemeente Weststellingwerf
Datum: Maandag 2 juni 2025
Onderwerp: Agendapunt 6: Regulering lelieteelt/sierteelt
Inspreker: Bauke de Vries, bewoner Noordwolde-Zuid

Beste commissieleden,

Ik ben Bauke de Vries, vader van twee jonge kinderen. Ik woon in het buitengebied bij Noordwolde. Vanavond ligt een fundamentele keuze voor u:

Óf u kiest voor de gezondheid van alle inwoners, inclusief de jongsten en meest kwetsbaren. Óf u kiest voor de portemonnee van een handjevol siertelers.

Dat is de kern. Alle juridische en financiële zaken daaromheen zijn op te lossen. Het is belangrijk niet te verzanden in de details.

Het probleem is urgent. Vorig jaar dreigde lelieteelt midden in Noordwolde-Zuid, tussen basisschool, sportvelden en woningen. Veilig buitenspelen of naar school fietsen gaat dan niet meer, zegt ook de GGD. Wij moesten met een grote groep ouders en omwonenden naar de rechter om onze kinderen te beschermen tegen gezondheidsrisico's.

"Gezondheidsrisico". Dat is een vage term, maar waar gaat het om? Kleine kinderen met leukemie. Baby's worden geboren met afwijkingen en jonge mensen van 40 zien hun leven instorten door ALS of Parkinson. Daar gaat het over.

Niet voor niets hebben ruim vierhonderd artsen een oproep getekend tegen bestrijdingsmiddelen in de sierteelt. Zij zien zó veel zeldzame ziektes bij zulke jonge mensen voorbij komen, dat die alleen verklaard kan worden door pesticidengebruik. En zelfs het CTGB – waar de bollensector zich altijd achter verschuilt – gaf twee weken geleden toe dat ze kankerrisico's altijd verkeerd heeft beoordeeld. De wetenschappelijke zorgen zijn duidelijk aanwezig en overal in Nederland wijzen rechters eisen van omwonenden toe.

Bij zulke grote twijfel over de veiligheid is het gepast voorzichtig te handelen - niet blijven spuiten tot er sluitend bewijs is. De politiek moet nu niet de fout maken zoals bij asbest en roken: onder druk van lobby's te laat in actie komen.

Bovendien vergroot elk teeltseizoen zonder regels het probleem. Meer telers uit de Bollenstreek komen hiernaartoe. Meer inwoners worden blootgesteld. En hoe langer we wachten, hoe moeilijker regulering wordt - dan krijgt u straks te maken met nog veel meer 'bestaand gebruik'. En de onrust neemt steeds meer toe, bewoners gaan zich meer verzetten, in rechtszaken, protesten, én handhavingsverzoeken tegen gemeenten die stilzitten.

"En de economie dan?" hoor ik u denken. Siertelers kunnen ook andere gewassen telen.

Bovendien schaadt sierteelt onze economie ook:

1. Toeristen komen voor rust en natuur, niet voor spuitwagens. Sierteelt vergiftigt ons water en doodt hele ecosystemen. Alles wat onze regio juist zo aantrekkelijk maakt.
2. Regulering helpt lokale boeren op de grondmarkt, die nu moeten concurreren met rijke siertelers die grondprijzen opdrijven.
3. De waarde van woningen bij sierteelt gaat omlaag, wat burgers direct in de portemonnee raakt.

Ik heb boeren hierover gesproken die zeggen: "ze moeten altijd de boeren hebben". Ik begrijp dat gevoel. De landbouw loopt vast in het huidige systeem, waarin de crises zich opstapelen. Boeren worden klem gezet. Daarom moet krachtig beleid op landbouw vanuit Den Haag komen - niet steeds de lokale boer de schuld geven maar echt helpen bij de transitie naar een duurzame toekomst. Maar begrip voor de boer betekent niet dat bewoners maar moeten accepteren dat er in hun achtertuin met gif gespoten wordt.

De keuze is helder: Wilt u de gezondheid van uw inwoners beschermen, of de winst van een handjevol siertelers die kunnen omschakelen naar nuttige en duurzame voedselgewassen?

Kies voor een verbod op alle nieuwe sierteelt, zonder onderscheid naar teeltsoorten, uitzonderingen of ingewikkelde zones. Bouw bestaande sierteelt af. En kies voor de bewoners en hun kinderen.

Dank u.
